

og andre af, der virke i Landbrugets Interesse. Det kan gjerne være, at det er den overveiende Del, men der er sandelig ogsaa nogle, og det er da de første og ældste, der navnlig have virket i Industriens, Håndlens og Haandværkets Interesse og dertil have benyttet Landbrugernes Penge, og det er navnlig som Modvægt til disse første Sparekasser, at de egentlige Landbosparekasser ere opstaaede. Det er vel sagtens en saadan Trængsel, der tillige har fremkaldt blandt Andet den store Sparekasse, som det ærede Medlem for Sorø (Alberti) er Formand for. Det er saaledes vistnok en fuldstændig rigtig Betragtning, at det er vanskeligt at definere Sparekasserne, thi de omfatte noget saa forskelligartet og ere opstaaede i de forskellige Egne efter den Trængsel, der var tilstede. Jeg er derfor heller ikke enig med det ærede Medlem for Nørresundby (Zuel), naar han troede, at nu havde Sparekasserne kulmineret, og at man nu, forsaavidt man vilde gaa videre, skulde se at faae en Statsparekasse; nei, det skulle vi ikke. Saa villig jeg end ellers er i andre Punkter til at gaa til Staten, saa uwillig er jeg dertil med Hensyn til en Statsparekasse. Jeg tror, at denne Sag i og for sig er i en god Gang. Sparekasserne ere i Virkeligheden en fællelig Institution, og et Vidnesbyrd derom er jo ogsaa det, at næsten ethvert Medlem her i Salen føler Lyst til at tale i denne Sag og har sin Mening og Betragtning at gjøre gjældende. Jeg vil heller ikke sige, at det er det Samme, der kommer frem fra de forskellige Talere, thi det er meget ofte de Ting, som de forskellige Medlemmer have oplevet hver i sin Egn, og naar de nu have hørt de foregaaende Taleres Udvikling, saa finde de dog, at der er noget Særegent, der bør komme frem. Derfor hører man ogsaa saa forskellige Meninger fremsatte, som f. Ex. det, der blev udtalt af det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Hummeluhr), idet han nemlig staa i den Formening, at alle Sparekasser ere grundede paa Aktier, medens en anden æret Taler stod i den Formening, at Sparekasserne ere Noget, ved hvilke Aktier og Garantier slet ikke høre hjemme, men er Noget, hvor alene de smaa Spærere virke. Det er f. Ex. den Opfattelse, der blev gjort gjældende af det ærede Medlem for Rjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling). Der er saaledes fremkommet de mest forskellige Udtalelser fra de forskellige Egne, Alt efter de forskellige Erfaringer, Enhver har gjort, og derfor er det vistnok fuldstændigt rigtigt, at det er meget vanskeligt at give en Definition af, hvad Sparekasse er. Jeg tror imidlertid heller ikke, at det paa nogen Maaade behøves; vi ere jo heller ikke stillede i den Nødvendighed at skulle gjøre det. Den ærede Kultusminister har afbillige Gange (En Stemme: Nei, det er Indenrigsministeren) nei, det er noget Andet, at jeg siger til. Det er den ærede Kultusminister, som afbillige Gange, naar

han har talt om Theatret, har bemærket, at han var allermeest bange for de Folk, der meldte sig som Theatrets Venner; derimod de, der meldte sig som Theatrets Modstandere, skulde han nok blive færdig med, dem mente han, at man i Reglen nok kunde komme overens med, derimod de, der meldte sig som Theatrets Venner, var han bange for (Berg: Det har jeg aldrig hørt ham sige). Ja, da har jeg hørt det, og jeg skal minde det ærede Medlem om, naar det var. Det var den Gang, det ærede Medlem og jeg vilde lukke Theatret. (Modsigelse af Berg.) Ja, det var altsaa, da det blev foreslaaet, at Theatret skulde lukkes og Driften standses, da sagde den ærede Minister det, og han har sagt det endnu engang siden, blandt Andet i et Svar til mig; det kan det ærede Medlem finde, naar han vil se efter. Iøvrigt er det vel ikke af saa stor Interesse, det var kun som et analogt Tilfælde, jeg anførte, at Ministeren har sagt, at han var allermeest bange for dem, der meldte sig som Theatrets Venner, og det Samme kan man maaske sige for Sparekasserens Vedkommende, at de, der melde sig som deres Venner, kunde man blive lidt bange for. Dette vil jeg for mit Vedkommende anvende paa Sparekassekommissionens Betænkning og Forslag. Den ærede Sparekassekommission melder sig saaledes som Sparekasserens Ven, thi den siger blandt Andet i Slutningen af sin almindelige Udvikling følgende — jeg antager, at jeg med den ærede Formands Tilladelse maa oplæse disse Par Ord: „Men da et kraftigt Sparekassesevæsen er et stort Gode, og da det maa erkendes, at, som ogsaa Erfaringen har vist, Sparekasserne trives frodigt, naar de kunne udvilde sig nogenlunde selvstændigt og frit, saa bør disse Formaal søges opnaaede ved Forsholdsregler, der saa lidt som muligt gribe forstyrrende ind i Sparekassesevirkningens hidtilværende Udvikling. Jeg finder, at Sparekassekommissionen har gjort akkurat det Modsatte, vel har den ikke tilfattet det, men dens Forslag vilde ganske sikkert have haft den Virkning, at, dersom de vare blevne til Lov, saa havde vi ingen frodig Udvikling af Sparekassesevæsenet, thi Sparekasserne havde i Virkeligheden faaet en Gift ind, som inden kort Tid vilde bringe dem Døden. De Punkter, Kommissionen foreslaar, er væsentlig 5 Hovedpunkter til Reformation af Sparekasserne, og af dem mener jeg,

Rettelser.

- Sp. 453, L. 28 f. o.: „der støder til“, læs: „der ikke støder til“.
 — 453, L. 30 f. o.: „tidligere“, læs: „tillige“.
 — 454, L. 14 f. n.: „Stemmehjul“, læs: „Stromhjul“.